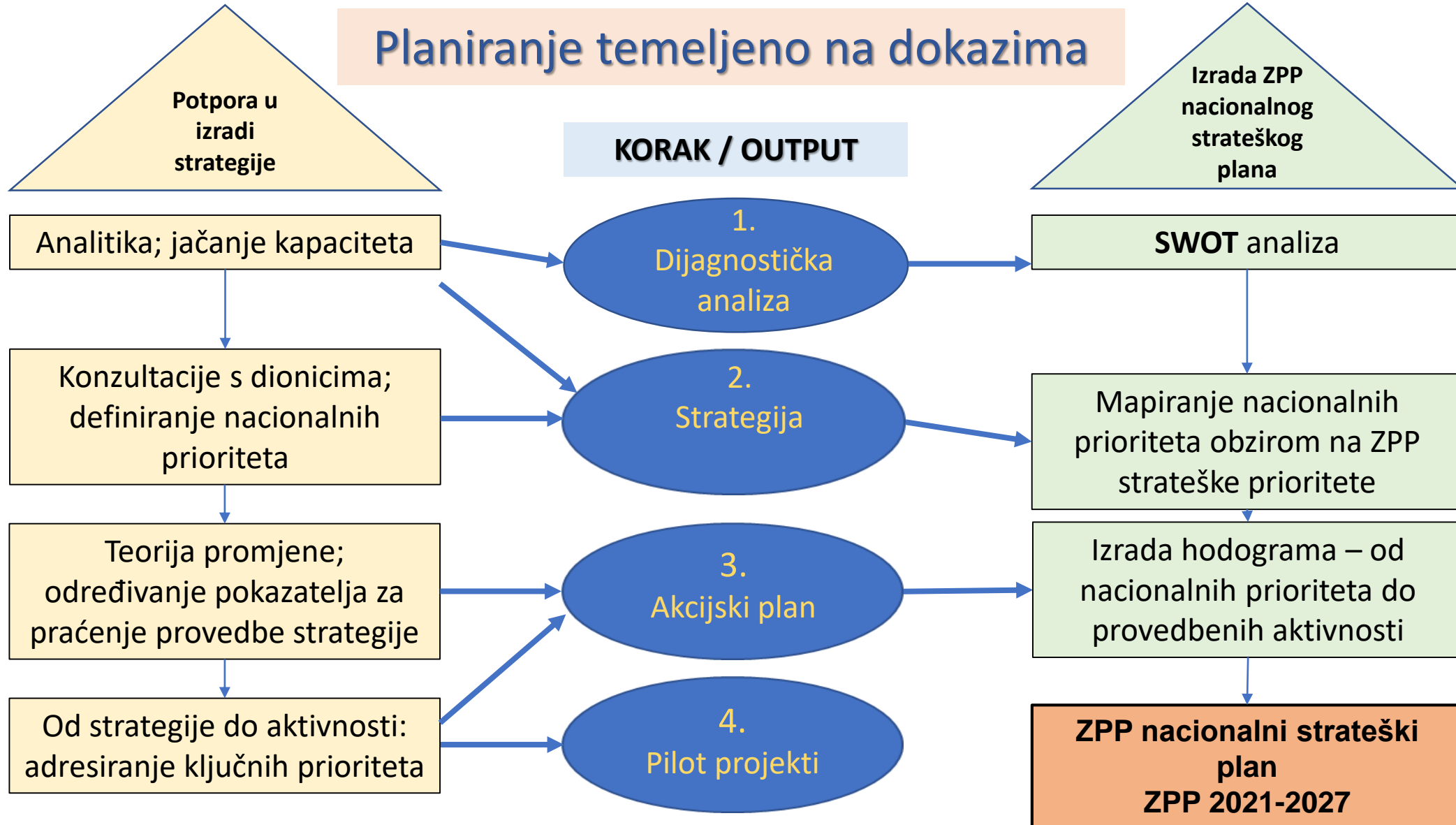

Novi pristup:

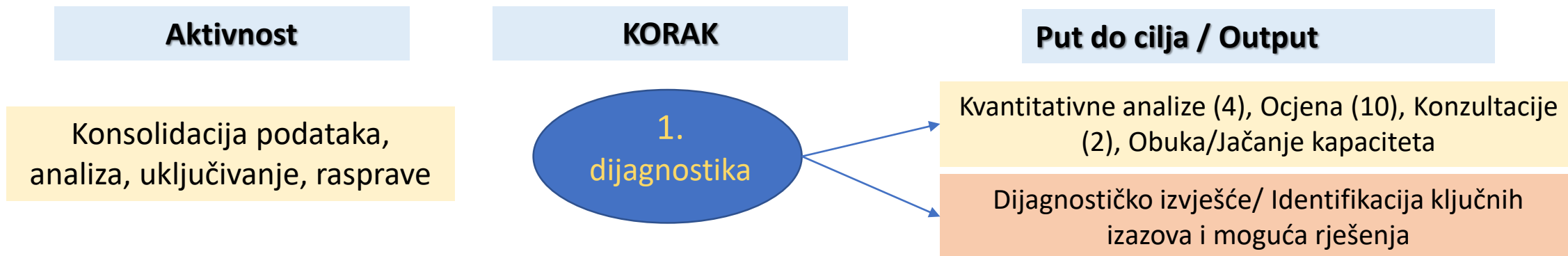
*od Nacionalne strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja do
ZPP nacionalnog strateškog plana*

Svetlana Edmeades (agrarni ekonomist, Grupacija Svjetske banke)

Planiranje temeljeno na dokazima

Planiranje temeljeno na dokazima

- **Kontekst sektora**

- **Ekonomska učinkovitost**

Strukturalna preobrazba (transformacija poljoprivrede)

- **Poljoprivredna politika**

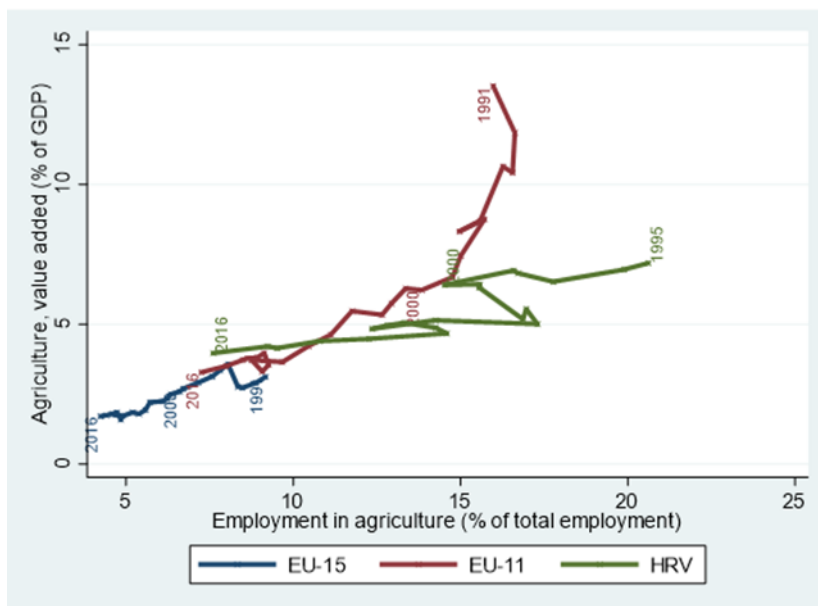
Učinkovitost (korištenje inputa), **E**fektivnost (utjecaj) i **P**ravednost (raspodjele) javnih izdataka u poljoprivredi i ruralnom razvoju u Hrvatskoj

- **Potencijal**

Dijagnostička analiza: ekonomska učinkovitost

Ključni strukturni izazovi koji otežavaju transformaciju poljoprivrede još uvijek nisu otklonjeni

- Od ulaska u EU unaprijeđenje poljoprivredne učinkovitosti je sporo
- I dalje je nedostatan kapital, tehnologija i R&D/AKIS
- Niska produktivnost slabi konkurentnost hrvatskog poljoprivrednog sektora
- Fragmentirana proizvodna struktura / otežan pristup tržištu i financijskim sredstvima za male proizvođače i prehrambeno-poljoprivredni sektor
- Varijabilnost klime je važna za poljoprivrednu proizvodnju u Hrvatskoj

Source: World Bank staff using data from WDI

Dijagnostička analiza: poljoprivredna politika

Hrvatska izdvaja dosta javnih sredstava za poljoprivredni sektor => 1.3% BDP

- Hrvatska je odlučila i EU i nacionalna sredstva usmjeriti na izravna plaćanja
- U Hrvatskoj je potpora dohotku iz izravnih plaćanja visoka (40%)
- U Hrvatskoj glavina potpora dohotku dolazi iz nevezanih potpora, no i vezane potpore su u širokoj uporabi
- Apsorpcija sredstava za ruralni razvoj je znatno unaprijeđena u posljednje dvije godine (33%), no još uvijek postoje velike razlike u korištenju mjera ruralnog razvoja

Dijagnostička analiza: poljoprivredna politika

Unaprjeđenje učinkovitosti, efektivnosti i pravednosti u raspodjeli javnih sredstava može značajno doprinijeti ubrzanju transformacije poljoprivrede u Hrvatskoj

- **Učinkovitost:** tehnička učinkovitost hrvatskih farmi je niska (0.30), bez obzira na visoki opseg poslovanja (0.82)
 - Gospodarstva koja primaju potpore su manje učinkovita od onih koja ne primaju potpore; limitirani kapacitet nevezanih potpora za poticanje poboljšanja učinkovitosti; **mjere ruralnog razvoja (investicije) su jako bitne za unaprjeđenje tehničke učinkovitosti;**
 - Mala gospodarstva su šampioni tehničke učinkovitosti, ali je njihova transformacija u velika gospodarstva izazov
- **Efektivnost:** može se unaprijediti poticanjem tehničkih promjena
 - Povećanje ukupne faktorske produktivnosti (UFP) u razdoblju 2014. - 2016 (4.5% god) => zbog povećanja tehničke učinkovitosti i ekonomije obujma, a ne tehničkih promjena; **Potpore ruralnom razvoju (investicije) djeluju pozitivno na unaprjeđenje efektivnosti;**
 - Značajni opće gospodarski efekti javnih izdataka: Output - Stup 1. => 2.2 / Stup 2. => 3.4; Stvaranje radnih mjesta - Stup 1. => 5.9 / Stup 2. => 9.4
- **Pravednost:** Javni izdaci u poljoprivredi nisu pravedno raspoređeni = **problem!**
 - U Hrvatskoj je distribucija izravnih plaćanja u poljoprivredi usmjerena na jako velike (37% izravnih plaćanja usmjereno na 2% najvećih proizvođača (7 županija prima 60% potpore))
 - Problemi s potporama vezanim na površinu; postoje naznake da se ide prema diversifikaciji na gospodarstvu

Potencijal

• Pобоljšanje produktivnosti

- **Usmjeravanje izravnih (nevezanih) plaćanja:** imat će željeni učinak (izjednačavanje dohotka) i potaknuti ekonomske efekte ako su sumjereni na siromašnije/manje proizvođače
- **Vezana plaćanja:** razmotriti udjel vezanih potpora u omotnici i njihovu distribuciju po sektorima
- **Usmjeravati intervencije:** kombiniranje usmjerenih nevezanih potpora i mjera ruralnog razvoja za poticanje investicija i inovacija na gospodarstvu
- **Jači utjecaj mjera ruralnog razvoja:** određivanje prioriteta bolje povezati s potrebama tržišta kako bi se omogućila akumulacija kapitala ili doprinos javnim dobrima; uz fokusiranje na apsorpciju, potrebno se fokusirati i na **rezultate**:
 - akumulacija kapitala (investicijske mjere), R&D / inovacije / transfer znanja (neinvesticijske mjere) => poticaji za diverzifikaciju & dodana vrijednost
- **Uključivanje klimatskih mjera u odluke o proizvodnji** pristup pametnog razvoja i ekonomske mogućnosti za Hrvatsku

• Jačanje konkurentnosti

- **Integriranje:** maksimiziranje opće gospodarskih efekata boljim povezivanjem na vrijednosnom poljoprivredno-prehrambenom lancu i šire
- **Organizacija:** poticati horizontalnu koordinaciju (između proizvođača) – fokusiranje na kvalitetu / količinu proizvoda, tržište / digitalni pristup
- **Smanjenje troškova poslovanja**
- **Bolji pristup privatnim izvorima financiranja** za jačanje javnih resursa
- **Mogućnosti za razvoj biogospodarstva** u Hrvatskoj

Planiranje temeljeno na dokazima

Aktivnost

Metodologije za određivanje prioriteta, teorija promjene

KORAK

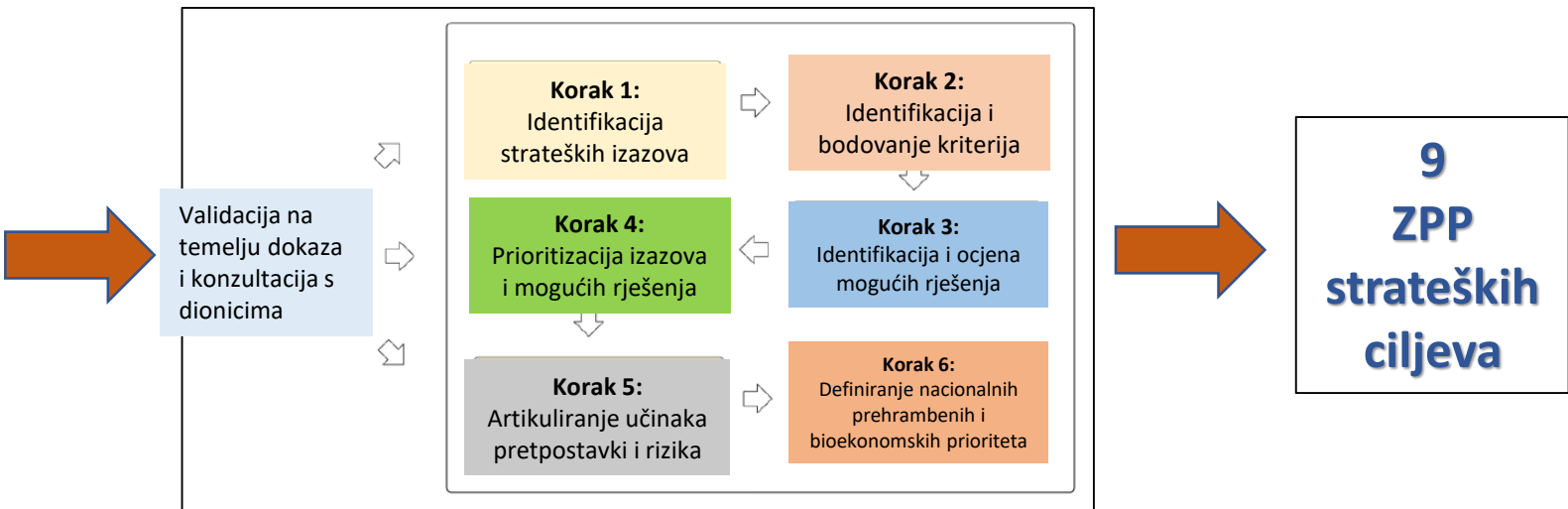
2.
Strategija

Put do cilja / Output

- Anketa, konzultacije (2), obuka
- Rangiranje nacionalnih prioriteta, povezivanje s ciljevima ZPP-a, pokazatelji i ciljevi

UKUPNO # sudionika online ankete: **1.930**

Korištenje metoda utvrđivanja prioriteta i teorije promjene za razvoj nacionalne strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja temeljene na dokazima

Broj sudionika ankete*	KLJUČNI IZAZOVI ZA HRVATSKU POLJOPRIVREDU (prva 3) (*8 prioriteta po sudioniku ankete)
1201	1. Povećanje proizvodnosti u poljoprivredno-prehrambenom sektoru
1566	2. Unaprjeđenje poslovnog okruženja za proizvođače i mala i srednja poduzeća u agro-biznisu
946	3. Poticanje jačeg korištenja inovacija u poljoprivredno-prehrambenom sektoru
1151	4. Povećanje proizvodnje usjeva visoke vrijednosti
1109	5. Poticati širenje i integraciju tržišta za hrvatske poljoprivredno-prehrambene proizvode
1444	6. Jačati povezivanje malih proizvođača i malih i srednjih poduzeća koja se bave agro-biznisom u izlasku na domaće i strano tržište
1111	7. Upravljanje ranjivosti i izloženosti poljoprivredno-prehrambenog sektora rastućim rizicima od klimatskih promjena
961	8. Smanjiti nastajanje otpada i emisije stakleničkih plinova u sektoru poljoprivrede
1111	9. Održavati tla zdravima i zaštititi vodne resurse
1309	10. Poticati rast i zapošljavanje u slabije razvijenim ruralnim krajevima
1182	11. Poticati mlade da ulaze u poljoprivredno-prehrambeni sektor
777	12. Unaprijediti tehničku podršku i savjetodavnu službu koja pruža usluge poljoprivrednim proizvođačima i malim i srednje velikim poduzećima koja se bave agro-biznisom
116	13. Poticati proizvodnu uporabu poljoprivrednog zemljišta u privatnom i državnom vlasništvu
576	14. Jačati utjecaj ZPP-a i nacionalnih programa na razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj

UZROCI

KLJUČNI IZAZOV 1.

MOGUĆA RJEŠENJA

NEDOVOLJNE KAPITALNE
INVESTICIJE

NEDOSTATNE PRAKSE
UPRAVLJANJA

OPREDIJELJENOST ZA
PRIMARNU PROIZVODNJU,
POLJOPRIVREDA NISKE
VRIJEDNOSTI

NISKA TEHNOLOŠKA RAZINA

POVEĆANJE
PROIZVODNOSTI

PREFORMULIRATI POTPORE I
CILJEVE, UNAPRIJEDITI
OKRUŽENJE ZA INVESTICIJE

KVALITETNO OBRAZOVANJE,
OBUKA, ZNANJE &
INFORMACIJE. UNAPRIJEDITI
VJEŠTINE UPRAVLJANJA

DIVERZIFICIRATI PROIZVODNE
SUSTAVE NA RAZINI
GOSPODARSTVA I POTICATI
PROIZVODNJU PROIZVODE
DODANE VRIJEDNOSTI

POTICATI USVAJANJE
TEHNOLOŠKIH RJEŠENJA
(UKLJUČUJUĆI DIGITALNA
RJEŠENJA)

1

2

3

4

5

6

7

8

9

ZPP CILJEVI
ADRESIRANI

Formuliranje STRATEGIJE

Nacionalna
razvojna
strategija
(NDS)

Cilj 1.

Cilj 2.

Cilj 3.

Cilj 4.

Cilj X.

Nacionalna
strategija
poljoprivrede
i ruralnog
razvoja
(NARDS)

PRODUKTIVNA I
IZDRŽIVA
POLJOPRIVREDA

KONKURENTAN
POLJOPRIVREDNO
-PREHRAMBENI
SUSTAV

OBNOVLJENA
RURALNA
EKONOMIJA

Znanje i inovacije o poljoprivredno-prehrambenom sustavu

EU ZPP

Cilj 1.

Cilj 2.

Cilj 3.

Cilj 4.

Cilj 5.

Cilj 6.

Cilj 7.

Cilj 8.

Cilj 9.

SUFINANCIRANO SREDSTVIMA EUROPSKE UNIJE

EUROPSKI FOND ZA POMORSTVO I RIBARSTVO
EUROPSKI POLJOPRIVREDNI FOND ZA RURALNI RAZVOJ: EUROPA ULAŽE U RURALNA PODRUČJA

Hvala na pažnji!

